

การพัฒนาแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย
เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
THE DEVELOPMENT OF SUPERVISION MONITORING AND EVALUATION
CAPABILITIES IN RESEARCH TO DEVELOP TEACHING AND LEARNING MODEL
FOR STUDENT TEACHERS

เกษนีย์ พิมพ์พุก* ถิตินันท์ สมทรัพย์** สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ*** เกียรติสุดา ศรีสุข****

Kesane Pimpok, Ruetinan Samuttai, Somsak Phuvipadawat,

Kietsuda Srisook

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบ โดยการนำข้อมูลสภาพ ปัญหาความต้องการและผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี มาพัฒนารูปแบบและได้รับการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป จำนวน 9 คน อาจารย์นิเทศก์สาขา จำนวน 10 คนและครูพี่เลี้ยง จำนวน 40 คน ที่มีความเต็มใจสมัครเข้าร่วมโครงการ รวมถึงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 40 คนที่ได้มาจากการสมัครใจของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 257 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จำนวน 3 ฉบับ และแบบสอบถาม

* Doctor of Philosophy in Research and Development in Education, Faculty of Education, Chiang Mai University

** Department of Research and Development in Education, Faculty of Education,
Chiang Mai University

*** Department of Research and Development in Education, Faculty of Education,
Chiang Mai University

**** Department of Research and Development in Education, Faculty of Education,
Chiang Mai University

ความคิดเห็นต่อรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ทิศทางการพัฒนาความสามารถในการวิจัย องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาความสามารถในการวิจัยและองค์ประกอบที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการวิจัย ซึ่งพบว่ามีคุณภาพด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด 2) ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาผ่านเกณฑ์คุณภาพในระดับดีถึงดีมาก โดยงานวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเฉลี่ยร้อยละ 94.48 ส่วนความคิดเห็นต่อรูปแบบ โดยภาพรวมอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป อาจารย์นิเทศก์สาขาและครูพี่เลี้ยง มีความเห็นว่างบแบบมีอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องในระดับมาก

คำสำคัญ : การนิเทศติดตามและประเมิน, ความสามารถในการวิจัย, นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to develop the model of supervision and evaluation capabilities in research to develop teaching and learning for student teachers and 2) to study the result of using the model of supervision and evaluation capabilities in research to develop teaching and learning for student teachers.

The research methodology consisted of 2 steps. Step 1 improvement the model by surveying the basic information, problems and needs after that synthetic the concepts and theory for development the model. The model has been validated by 9 qualified experts who analyze data by averaging, standard deviation and content analysis. And step 2 studying the result of using model of supervision and evaluation capabilities in research to develop teaching and learning for student teachers. The target group were 9 the university supervisors, 10 the field experiences, 40 the supervising teachers, 40 student teachers and 257 students of student teachers. The experiments instruments were: 3-evaluation form of evaluation capabilities in research to develop teaching and learning and survey of satisfaction form which the data was analyzed by using frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis.

The findings of the research were as follows: 1) the model of supervision and evaluation capabilities in research to develop teaching and learning for student teachers consisted of 3 sections. First section, the row of development the evaluation capabilities; second section, the process of development the evaluation capabilities and third section, the evaluation of development the evaluation capabilities which found the quality of utility, possibility appropriateness and accuracy in a high level 2) the capabilities in research to develop teaching and learning for student teachers has been through the quality criteria in high level or excellent which the research of student teachers able to develop students for the purposes of research, the average percentage of 94.48. The level of the satisfaction of the university supervisors, the field experiences, and the supervising teachers towards the quality of utility, possibility appropriateness and accuracy in a high level.

Keywords: Supervision Monitoring and Evaluation, Capabilities in Research, Student Teachers

1. บทนำ

บทบาทของครูที่สังคมไทยคาดหวังตามนัยแห่งการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้แก่ บทบาททางการศึกษา ค้นคว้า คิดริเริ่มตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการฝึกทักษะและกระบวนการคิดให้นักเรียนสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง มีการจัดสภาพแวดล้อม มีการใช้สื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อที่จะพัฒนาวิธีการเรียนการสอนใหม่ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีทักษะในการคิดการจัดการ การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2547)

ในสภาพความเป็นจริงนักศึกษาครูยังขาดความพร้อมในการก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูอย่างแท้จริง ซึ่งหากพิจารณาหลักสูตรการผลิตครูที่ผ่านมาจะเห็นว่าหลักสูตรการผลิตครูไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เนื่องจากปัญหาของการขาดการประสานระหว่างหน่วยผลิตและผู้ใช้ครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2552) อีกทั้งรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิจัยของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมีวิธีการสอนที่เป็นการวิจัยเชิงวิชาการ ซึ่งมีหลักการวิจัยที่เคร่งครัดในแบบแผนของการวิจัย ส่งผลให้วิธีวิจัยที่นักศึกษาเรียนรู้อยู่ไม่เพียงพอที่จะสามารถทำวิจัยในสภาพของการปฏิบัติงานได้

ด้วยสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและการทำวิจัยในปัจจุบัน คือ การทำกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการวิจัยแบบแยกส่วน (สุวิมล ว่องวานิช, 2555) และนอกจากนี้การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนขาดการเน้นฝึกปฏิบัติและการเชื่อมโยงกับการทำงาน ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาขาดคุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2552) นอกจากนี้ปัญหาข้างต้นแล้วอุปสรรคที่พบในการพัฒนานักศึกษาครูให้มีความสามารถในการวิจัยนั้น เป็นปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการในองค์กร โรงเรียน และการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ปัญหาจากปัจจัยส่วนบุคคลทั้งในส่วนของวิสัยทัศน์ของผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและขาดความเข้าใจในการพัฒนาวิชาการ รวมทั้งความเข้าใจผิดของนักศึกษาที่ว่าการศึกษาวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนไม่เป็นเรื่องเดียวกันไม่สัมพันธ์กัน นักศึกษาครูขาดแรงจูงใจในการปรับเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ ขาดแหล่งการเรียนรู้และที่ปรึกษาด้านการวิจัย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2552)

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดสมรรถภาพที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง แนวทางในการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีฐานแนวคิดจากการมองโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของการผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูที่สร้างการเรียนรู้จากกระบวนการปฏิบัติในโรงเรียนนำมาสู่แนวคิดในการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน โดยอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระหว่าง คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกับโรงเรียนที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยร่วมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการนิเทศช่วยเหลืออย่างเป็นระบบเพื่อให้นักศึกษาครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยที่มีประสิทธิภาพความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย อาทิ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยจะช่วยให้กระบวนการพัฒนานักศึกษามีทิศทางที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการในวิชาชีพและสามารถบรรลุสมรรถภาพครูนักวิจัยที่พึงประสงค์และมีหลักฐานที่สะท้อนถึงความสามารถการปฏิบัติในวิชาชีพได้อย่างแท้จริงจากเป้าหมาย ความสำคัญและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาดังแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นและเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถในการวิจัยจากการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยมีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงจนทำให้สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.2 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในปีการศึกษา 2554 อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง

2) ประชากรที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัด ประเมินและวิจัยทางการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการวัดประเมินและวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3) ประชากรที่ใช้ในการทดลองเพื่อหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบในปีการศึกษา 2556 อาจารย์นิเทศก์สาขา อาจารย์นิเทศก์ทั่วไป ครูพี่เลี้ยงและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.2 ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมิน
ความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษานิเทศศาสตร์
เนื้อหาที่ศึกษา ดังนี้

1) การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศติดตาม และประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Swanson (2001) ซึ่งใช้หลักการพัฒนา โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งที่เป็นแรงเสริม เพื่อกระตุ้น จูงใจให้เกิดการเรียนรู้สู่การพัฒนา ผ่านทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด หลักการพัฒนาไปสู่ความเป็น มืออาชีพของ Clarke (1994) ในการสร้างความรู้สึกร่วมในการพัฒนาตนเองด้วยความ สมัยครใจ หลักการสร้างความรู้สึกร่วมของ Hord and others (1987) การสร้างความรู้สึกร่วม ร่วมเพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพของ Sparks and Louks - Horley (1990) โดยการ เรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อต้องการเรียนรู้หรือรับรู้ปัญหาและต้องการแก้ปัญหา โดยการผสมผสานประสบการณ์กับการเรียนรู้ ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ Knowles (2005) ที่ใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่มีความต้องการและมีความสามารถในการชี้นำตนเอง และใช้ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ กอปรกับหลักการเปิดใจการให้คำปรึกษาและ เป็นรายบุคคลและ กลุ่มย่อยผ่านกระบวนการนิเทศแบบพัฒนาการ (Glickman, Gordon and Ross- Gordon, 2010)

และการนิเทศแบบคลินิกในการติดตาม กระตุ้นให้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์สาขา อาจารย์นิเทศก์ทั่วไป ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ร่วมวิเคราะห์และสะท้อนความคิดและสิ่งที่เกิดขึ้นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในบรรยากาศสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Ibarra (2007) ควบคู่กับการประเมินก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินการวิจัย (ต่าย เชิญยิ้ม, 2549)

2) คุณภาพของรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครอบคลุมใน 4 มาตรฐาน คือ อรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อ
พัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการนิเทศติดตามและประเมิน
ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นนี้ประกอบไปด้วยอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 386 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน
451 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 439 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย
จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพ ปัญหาและ
ความต้องการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 3 ฉบับ คือ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีความเที่ยงเท่ากับ 0.97 0.95 และ 0.92 ตามลำดับ
และเครื่องมือทั้ง 3 ฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม
จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ
ส่วนข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดใช้การแจกแจงความถี่ การวิเคราะห์เนื้อหา
และการเขียนพรรณนา

ขั้นที่ 2 สร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กำหนดโครงสร้างของรูปแบบ วิธีการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลสภาพ ปัญหาและความต้องการจากขั้นที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ในด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง จากนั้นนำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ได้รูปแบบที่ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ทิศทางการพัฒนาความสามารถในการวิจัย 2) กระบวนการพัฒนาความสามารถในการวิจัย และ 3) การประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการวิจัย

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

1) นำเอกสารร่างรูปแบบให้อาจารย์นิเทศก์สาขา จำนวน 2 คน อาจารย์นิเทศก์ทั่วไป จำนวน 2 คน และครูพี่เลี้ยงจำนวน 2 คน พิจารณาดูตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน การสื่อความหมายของภาษา ลำดับขั้นตอนการพัฒนา ความยากง่ายของเนื้อหา เวลาที่ใช้ในการดำเนินการ เครื่องมือวัดและประเมินผลของรูปแบบ จากนั้น นำข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ และเครื่องมือเพื่อจัดทำเป็นเอกสารฉบับสมบูรณ์ในการทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

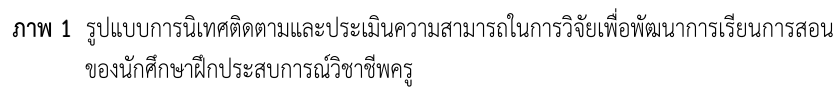
2) นำรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป จำนวน 9 คน อาจารย์นิเทศก์สาขาจำนวน 10 คนและ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครเข้าร่วมโครงการ รวมถึงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 40 คนที่ได้มาจากการสมัครใจของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 257 คน

3) ศึกษาผลของรูปแบบที่ส่งผลต่อความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัยจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบประเมินโครงสร้างการวิจัย 2) แบบประเมินการดำเนินการวิจัยตามแผน และ 3) แบบประเมินรายงานการวิจัย แบบประเมินทั้ง 3 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 1.00 ทุกรายการ จากนั้นนำเครื่องมือที่ได้ไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง

4) ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 กับอาจารย์นิเทศก์สาขา อาจารย์นิเทศก์ทั่วไปและครูพี่เลี้ยง ในด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง จากนั้นนำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถนำมาเขียนเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์องค์ประกอบของรูปแบบได้ดังภาพ 1

ส่วนผลการประเมินรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์คุณภาพงานวิจัยในระดับดีมาก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 55 และผ่านเกณฑ์คุณภาพงานวิจัยในระดับดี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45 โดยงานวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแต่ละเรื่องสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในสัดส่วนร้อยละ 75-100 ของจำนวนนักเรียนที่กำหนดไว้ หรือที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.48 ของนักเรียนทั้งหมดของงานวิจัยทุกเรื่องรวมกัน

6.1 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่ารูปแบบประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ทิศทางการพัฒนาความสามารถในการวิจัย 2) กระบวนการพัฒนา

ความสามารถในการวิจัย และ 3) การประเมินผลการพัฒนาความสามารถในการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Judy Lombardi (2001) Carrie Ann Stephens & Randol Waters (2009) เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552) กนิษฐา เชาววัฒนกุล (2553) และนิรันดร์ กากแก้ว (2560) ที่พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นควรมีความสัมพันธ์ภายในอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ 1) มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน 2) มีการกำหนดกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และ 3) มีการประเมินผลการพัฒนา ซึ่งสามารถอธิบายผลตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ทิศทางการพัฒนาความสามารถในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้หลักการแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Swanson (2001) ที่คำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งที่เป็นแรงเสริมเพื่อกระตุ้น จูงใจให้เกิดการเรียนรู้ สู่การพัฒนาผ่านทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดและหลักการพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพของ Clarke (1994) ด้วยเหตุนี้การนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการเรียนรู้และการแสวงหาทางเลือกที่แตกต่างกัน (จักรวาล สุขไมตรี, 2558 : ธาณี ชูกำนิด, 2558)

นอกจากนี้ยังสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองด้วยความสมัครใจ โดยใช้หลักการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมของ Hord and others (1987) และ Sparks and Louks - Horley (1990) โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อต้องการเรียนรู้หรือรับรู้ปัญหาและต้องการแก้ปัญหา โดยการผสมผสานประสบการณ์กับการเรียนรู้ ผ่านทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ Knowles (2005) ที่ใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่มีความต้องการและมีความสามารถในการชี้นำตนเองและใช้ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ ประกอบกับหลักการเปิดใจการให้คำปรึกษาดูแลเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยผ่านกระบวนการนิเทศแบบพัฒนาการ (Glickman, Gordon and Ross- Gordon, 2010) และการนิเทศแบบคลินิกในการติดตาม กระตุ้นให้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป อาจารย์นิเทศก์สาขา ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมวิเคราะห์ และสะท้อนความคิด ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่มีความเหมาะสมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งสัมพันธ์กับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ที่ได้กล่าวว่าการร่วมมือและการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน เป็นการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยการนิเทศ ช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรืองานในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาความสามารถในการวิจัย ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า กระบวนการพัฒนามีความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการพัฒนาในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) และขั้นตอนการพัฒนามีความถูกต้อง ตรงตาม

29/10/2560 12:56:06

การประเมินระหว่างและการประเมินหลังการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่องนั้น ช่วยลดปัญหา การเปลี่ยนหัวข้อการวิจัยระหว่างภาคการศึกษาและการคัดลอกงานวิจัยของผู้อื่นได้ ทั้งนี้ จากการที่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกิดการเรียนรู้ที่ได้จากการปฏิบัติจริงยังก่อให้เกิดทักษะด้านการ วางแผนงาน การจัดการเวลา การสืบค้นข้อมูลการใช้คอมพิวเตอร์และการใช้ภาษาในการสื่อสารแก่นัก ศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ชาติรี เกิดธรรม, 2545) กอปรกับรูปแบบ มีขั้นตอนการสร้าง ถูกต้องตามขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานผ่านคู่มือเพื่อให้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ประกอบการดำเนินงาน ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและความชัดเจนเกี่ยวกับ แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตามรูปแบบ

ทั้งนี้ งานวิจัยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแต่ละเรื่องสามารถพัฒนานักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในสัดส่วนร้อยละ 75-100 ของจำนวนนักเรียนที่กำหนดไว้ หรือที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.48 ของนักเรียนทั้งหมดของงานวิจัยทุกเรื่องรวมกัน อาจเป็นผลเนื่องมาจากความร่วมมือระหว่างอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป อาจารย์นิเทศก์สาขา ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการดำเนินการ ดังนี้ (1) วางแผนการนิเทศติดตามและประเมินความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (2) สังเกตการสอนและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสังเกตไปวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำไปสู่ปัญหาการวิจัย (3) เลือกปัญหาที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อผู้เรียน อีกทั้งต้องแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัยมา 1 ประเด็น พร้อมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา (4) กำหนดแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (5) กำหนดขอบข่ายหรือกรอบการดำเนินงาน (6) สร้างความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับวิธีการและกิจกรรมที่จะปฏิบัติในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และ (7) การเสริมแรงและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผ่านการนิเทศแบบตัวต่อตัวและการใช้โปรแกรม edmodo ตลอดจนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่งผลให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถปรึกษาและรับข้อเสนอแนะได้อย่างทันทั่วถึง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบ โดยภาพรวมแล้วอาจารย์นิเทศก์ทั่วไป อาจารย์นิเทศก์สาขาและครูที่เลี้ยง มีความเห็นว่ารูปแบบ มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและมีความถูกต้องในระดับมาก เป็นผลเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจในหลักการ และรายละเอียดที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับรูปแบบว่าเป็นการนิเทศติดตามและประเมินผลที่มุ่งพัฒนา ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นอกจากนี้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ไม่ซับซ้อนสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ตัวแปรใน รูปแบบมีน้อยตัวแต่สามารถอธิบายผลได้มากและที่สำคัญคือการได้มาซึ่งรูปแบบที่ให้ทุกฝ่ายได้มี ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งสัมพันธ์กับ บุญชม ศรีสะอาด (2535) ที่กล่าวว่าพัฒนารูปแบบ นั้นอาจกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างหรือการพัฒนาารูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยจะสร้างรูปแบบขึ้นมา ก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยได้มาจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบที่มี

ผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่นๆ รวมถึงการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์สภาพสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้อาจกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้นหรือลำดับ ก่อนหลังขององค์ประกอบในรูปแบบ การพัฒนารูปแบบจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างยิ่ง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ผู้นำรูปแบบไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบ จากคู่มือการใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง
- 2) ผู้นำรูปแบบไปใช้ต้องทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศติดตามและประเมิน
- 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือ ร่วมใจและตั้งใจจริง มองเห็นจุดหมายปลายทางหรือ ประโยชน์ร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยและชัดเจน ซึ่ง จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างแท้จริง
- 4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดพัฒนาการ แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์อย่างแท้จริง

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศติดตามและประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

References

- Boonchom Srisa-ard.(2535). *The Measurement and Evaluation Research*. Srinakharinwirot Mahasarakham University.
- Chakkravan Sukmaitree. (2558). The Model of Human Resource Development Based on Buddhist Ethics in Higher Education. *Journal of MCU Social Science Review*, 4(1), 238-252.
- Chatree Girdtham. (2545). *Want to do classroom research, can't do*. Bangkok : Digital Learning Co., Ltd.
- Clarke, Doug. (1994). *Ten Key Principles From Research for The Professional Develovment of Mathmatics Teachers in Professional for Teacher of Mathematics*. 1944 Year Book. Virginia: The National Council of Teacher of Mathematics.

- Glickman, C.D., Gordon, S.P., and Ross-Gordon, J.M. (2010). *Supervision and Instructional Leadership: Developmental Approach*. 8th ed. Boston : Allyn and Bacon, Inc.
- Hamel, Christine. (2012). "Supervision of Pre-service Teacher: Using Internet Collaborative Tools to Support Their Return to Their Region of Origin." *Canadian Journal of Education*, 35(2), 141-154.
- Hord, Shirley M. and others. (1987). *Taking Charge of Change*. Alexandria Va.: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Kanitha Ghaowatthanakun. (2553). *The Development of a Mentoring Model for Enhancing Competency in Teaching and Conducting Classroom Action Research for Pre-Service* (Mathematics Teachers). Department of Curriculum and Instruction Graduate School Silpakorn University.
- Kietsuda Srisook et.al. (2550). *Studies on Appropriate Model of Teaching Profession Program*. Faculty of Education, Chiang Mai University.
- Knowles, M.S. (1980). *The modern practice of adult education: From pedagogy to pedagogy*. New York : Cambridge, The Adult Education Company.
- Kriangsak Sungchai. (2552). *The Development of Science Teachers' instructional Supervision Model for Developing Academic Capabilities of Science Talented Students*. Department of Curriculum and Instruction Graduate School Silpakorn University.
- Nattachai Sirithanee and Sirikarn Zibkae. (2556). *SOCIAL NETWORK*. Bangkok: Inspal Co., Ltd.
- Nirundorn Kakkaew. (2560). The Supervision Model for Classroom Action Research Operation of Teachers in Khonkaen Primary Educational Service Area 1 *Journal of MCU Social Science Review*, 6(1), 81-90.
- Nonglak Wiratchai. (2547). *The Research for Learning Development : Action Research for Teacher*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Office of The Higher Education Commission. (2551). *Higher Education Framework 15 years NO 2 (2551-2565)*. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Paitoon Sinlarat. (2543). *The Development of Learning Process of Graduate School*. Bangkok: Arun Printing Co., Ltd.
- Pinsuda Siritharungsri. (2552). *The future thai education image 10-20 years*. Bangkok : Policy & education planning institute, office of the education council.

186 ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2560

Preeyaporn Woganuttarot. (2548). *The Supervision*. Bangkok : Bangkok Media Center, Pimdee Co., Ltd.

Preut Siribanpithak. (2546). *Research Report for Input Reform and Teachers, Instructor and Educational Presume Development Policy*. Bangkok: Office of the higher education.

Secretariat office of The Teachers Council (2552). *The Development of Learning Guideline for Learning Work-Integrated*. Bangkok : Prikwan graphic Co., Ltd.

Sparks, Dennis and Louks - Horley, Susan. (1990). Five Model of Staff Development for Teachers. *Journal of Staff Development* 10(4) : 40 -57.

Stephens, Carrie Ann and Randol Waters. (2009). "The Process of Supervision with Student Teacher Choice: A Qualitative Study." *Journal of Agricultural Education*, Volume 50, Number 3, pp. 89-99.

Suwimon Wongwanit.(2555). *The Action Research in Classroom*.16st Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Swanson, R. A. & Holton, E. F. (2001). *Foundations of human resource development*. San Francisco: Berrett-Koehler.

Tai Xiang Chi. (2549). *Hand of the course PAP-705 Project Evaluation*. North-Chiang Mai University.

Tanee Chukamrerd. (2558). LIP Model: Learning Innovation Process for Sustainable Development. *Journal of MCU Social Science Review*, 4(3), 185-196.

Watchara Laoriendee. (2541). *Hand of the course 462412 Instructional Supervision*. Faculty of Education, Silpakorn University.

